

Τρίτη, 20 Μαΐου 2008
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΚΦΡΑΣΗ – ΕΚΘΕΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Βρισκόμαστε σ' ένα σταυροδρόμι· δεν ήμασταν ποτέ απομονωμένοι· μείναμε πάντα ανοιχτοί σ' όλα τα ρεύματα -Ανατολή και Δύση· και τ' αφομοιώναμε θαυμάσια τις ώρες που λειτουργούσαμε σαν εύρωστος οργανισμός. [...] Συνταραζόμαστε κι εμείς, δικαιολογημένα και αδικαιολόγητα, από διαδοχικές κρίσεις, αποκαλυπτικές εφευρέσεις και φόβους, που δεν αφήνουν τον ανθρώπινο νου να ηρεμήσει - σαν την καλαμιά στον κάμπο. Μπροστά σ' αυτά, τι μας μένει για να βαστάξουμε αν απαρηθούμε τον εαυτό μας; Δε μένω τυφλός στα ψεγάδια¹ μας, αλλά έχω την ιδιοτροπία να πιστεύω στον εαυτό μας. Σας παρακαλώ να με συγχωρήσετε που μνημονεύω εδώ προσωπικές εμπειρίες· δεν έχω άλλο πειραματόζωο από εμένα. Και η προσωπική μου εμπειρία μου δείχνει πως το πράγμα που με βοήθησε, περισσότερο από κάθε άλλο, δεν ήταν οι αφηρημένοι στοχασμοί ενός διανοούμενου, αλλά η πίστη και η προσήλωσή μου σ' έναν κόσμο ζωντανών και περασμένων² ανθρώπων· στα έργα τους, στις φωνές τους, στο ρυθμό τους, στη δροσιά τους. Αυτός ο κόσμος, όλος μαζί, μου έδωσε το συναίσθημα πως δεν είμαι μια αδέσποτη μονάδα, ένα άχερο στ' αλώνι. Μου έδωσε τη δύναμη να κρατηθώ ανάμεσα στους χαλασμούς που ήταν της μοίρας μου να ιδώ. Κι ακόμη, μ' έκανε να νιώσω, όταν ξαναείδα το χώμα που με γέννησε, πως ο άνθρωπος έχει ρίζες, κι όταν τις κόψουν πονεί, βιολογικά, όπως όταν τον ακρωτηριάσουν.

[...]

Κι όλα τούτα θα μπορούσα να τα ονομάσω με τη λέξη παράδοση, που την ακούμε κάποτε ψυχρά και μας φαίνεται υπόδικη³. Αλήθεια, υπάρχουν ροπές⁴ που νομίζουν πως η παράδοση μας στρέφει σε έργα παρωχημένα⁵ και ανθρώπους παρωχημένους· πως είναι πράγμα τελειωμένο και άχρηστο για τις σημερινές μας ανάγκες· πως δεν μπορεί να βοηθήσει σε τίποτε τον σημερινό τεχνοκρατικό άνθρωπο που γνώρισε φριχτούς πολέμους και φριχτότερα στρατόπεδα συγκεντρώσεως· αυτόν τον άνθρωπο που αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στην κατάσταση του θηρίου και την κατάσταση του ανδροειδούς⁶. Η παράδοση είναι λοιπόν ένα περιττό βάρος που πρέπει να εξοβελιστεί⁷. Μου φαίνεται πως αυτές οι ροπές εκπορεύονται από τη σύγχρονη απελπισία για την αξία του ανθρώπου. Είναι τα συμπτώματα ενός πανικού, που εν ονόματι του ανθρώπου τείνουν να κατακερματίσουν την ψυχή του. Όμως τι απομένει αν βγάλουμε από τη μέση τον άνθρωπο;

(Γ.Σεφέρη, Δοκιμές τ.2, εκδ.Ικαρος,
Αθήνα 1974, σσ.175-177)

1. ψεγάδια: ελαττώματα
2. περασμένων: ανθρώπων που έχουν φύγει από τη ζωή
3. υπόδικη: υπόλογη, ένοχη
4. ροπές: απόψεις
5. παρωχημένα: ξεπερασμένα
6. του ανδροειδούς: του ανθρωπόμορφου
7. εξοβελιστεί: διωχτεί

ΘΕΜΑ Α

Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη (90-110 λέξεις) του κειμένου που σας δόθηκε.

Μονάδες 25

ΛΥΣΗ

Ο δοκιμιογράφος υπερασπίζεται τη διαφύλαξη της παράδοσης ως προϋπόθεση ανθρωπιάς. Αρχικά επισημαίνει ότι η Ελλάδα βρίσκεται μεταξύ Ανατολής και Δύσης και ανέκαθεν ο ελληνικός λαός δεχόταν επιρροές, τις οποίες αφομοίωνε δημιουργικά. Σήμερα, όμως, διανύει περίοδο κρίσης. Γι' αυτό αναρωτιέται τι θα απογίνουν οι Έλληνες αν αλλοιωθεί η ταυτότητά τους και θεωρεί, με βάση και τα προσωπικά του βιώματα, πως αυτό που τον έχει διατηρήσει είναι η πίστη του στα έργα και την κοσμοθεωρία των προγενεστέρων με αποτέλεσμα να μην αισθάνεται απομονωμένος από το παρελθόν. Το παρελθόν, δηλαδή η παράδοση αντιμετωπίζεται από ορισμένους ως νεκρή και παρωχημένη για τις απαιτήσεις της σύγχρονης τεχνοκρατικής εποχής. Η συγκεκριμένη αντίδραση οφείλεται στην απαξίωση της ανθρώπινης ζωής, η οποία, κατά την άποψή του Σεφέρη, είναι απαραίτητο να αποτραπεί.

ΘΕΜΑ Β

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο (70-80 λέξεις) το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: «Δε μένω τυφλός στα ψεγάδια μας, αλλά έχω την ιδιοτροπία να πιστεύω στον εαυτό μας».

Μονάδες 10

ΛΥΣΗ

B1. Δεν μπορούν να παραβλεφθούν τα ελαττώματα του ελληνικού λαού, ωστόσο είναι αναγκαία η πίστη στα θετικά γνωρίσματά του και την παράδοσή του. Από τη μια πλευρά, ο ελληνικός λαός χαρακτηρίζεται από μειονεκτήματα που αφορούν τόσο στη νοοτροπία όσο και τον τρόπο ζωής του, όπως μερική εξιδανίκευση του παρελθόντος, έλλειψη μέτρου και προγραμματισμού, υπερβολική πίστη στις

δυνατότητές του, ωχαδερφισμός, τάσεις εξυπηρέτησης του ατομικού συμφέροντος, στοιχεία που αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες για την πρόοδό του. Εντούτοις, αυτό δεν αναιρεί την ανάγκη για τη διατήρηση των παραδοσιακών αξιών και το σεβασμό στους θησαυρούς και τα κατάλοιπα του παρελθόντος, που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας και της ζωής του ελληνικού λαού, καθώς και στοιχείο ακτινοβολίας του ελληνικού πολιτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι αξιοσημείωτο δε ότι στο πέρασμα των χρόνων οι Έλληνες, επιδεικνύοντας θάρρος, εθνική ομοψυχία και το ανυπότακτο και ελεύθερο πνεύμα τους, κατόρθωσαν να διατηρήσουν την πολιτιστική τους ιδιαιτερότητα, αν και πολλές φορές απειλήθηκαν να αφομοιωθούν από κατακτητές ή ισχυρότερους από αυτούς λαούς.

B2.α

Το στοχαστικό δοκίμιο έχει συχνά προσωπικό - βιωματικό χαρακτήρα. Να καταγράψετε δύο σχετικά παραδείγματα από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 2

ΛΥΣΗ

Βασικό χαρακτηριστικό του στοχαστικού δοκιμίου είναι η υποκειμενικότητα του συγγραφέα, η προσωπική σκοπιά και η ελευθερία ερμηνείας του θέματος. Δε γίνεται προσπάθεια να αποδειχθεί η θέση του πομπού ως ορθή, αλλά ο συγγραφέας παραθέτει απλώς τις σκέψεις του όπως προέκυψαν απ' την πείρα ζωής που διαθέτει αλλά και τη λογική του (εξομολογητικός τόνος).

Ο προσωπικός - βιωματικός χαρακτήρας του συγκεκριμένου στοχαστικού δοκιμίου είναι εμφανής σε όλο το κείμενο και ειδικότερα στην πρώτη παράγραφο του κειμένου, στην οποία εξάλλου είναι έντονη η χρήση του α' ενικού προσώπου.

Ως ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρονται:

- ♦ "Δε μένω τυφλός...στον εαυτό μας"
- ♦ "Σας παρακαλώ να με συγχωρέσετε ...από εμένα"
- ♦ "Και η προσωπική μου εμπειρία...ανθρώπων"

B2.β

Βασικό, επίσης, χαρακτηριστικό του στοχαστικού δοκιμίου είναι η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας. Να καταγράψετε τρία σχετικά παραδείγματα από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 3

ΛΥΣΗ

Το κείμενο διαθέτει αρκετά σημεία μεταφορικής, συνυποδηλωτικής λειτουργίας της γλώσσας.

Μερικά τέτοια σημεία είναι τα εξής:

- ◆ "βρισκόμαστε σ'ένα σταυροδρόμι"
- ◆ "μείναμε πάντα ανοιχτοί"
- ◆ "ξαναείδα το χώμα που γέννησε"
- ◆ "ο άνθρωπος έχει ρίζες"
- ◆ "τι παράδοση μας στρέφει"

B3.

Να σχηματίσετε μία πρόταση ή μία περίοδο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: **εφευρέσεις, εμπειρία, αμφιταλαντεύεται, τεχνοκρατικό, πανικού.**

Μονάδες 5

ΛΥΣΗ

- ◆ η πρόοδος της τεχνολογίας οδήγησε σε **εφευρέσεις** που βελτίωσαν το βιοτικό επίπεδο του ανθρώπου.
- ◆ Το τελευταίο εκπαιδευτικό ταξίδι στο Παρίσι ήταν μια ξεχωριστή **εμπειρία**.
- ◆ Ο σύγχρονος άνθρωπος **αμφιταλαντεύεται** ανάμεσα στο προσωπικό όφελος και στο συλλογικό συμφέρον.
- ◆ Το **τεχνοκρατικό** εκπαιδευτικό σύστημα διαμορφώνει μονοδιάστατους ανθρώπους.
- ◆ Ο πρόσφατος σεισμός της Κίνας δημιούργησε καταστάσεις **πανικού** στους πολίτες.

B4.

Από το β' συνθετικό των παρακάτω λέξεων να σχηματίσετε μία νέα σύνθετη λέξη: **σταυροδρόμι, αποκαλυπτικές, βιολογικά, παράδοση, υπόδικη.**

Μονάδες 5

ΛΥΣΗ

σταυροδρόμι β' συνθετικό: **δρόμος** → δρομολόγιο, πεζοδρόμιο, παράδρομος
 αποκαλυπτικές: β' συνθετικό: **καλύπτω** → ανακάλυψη, προκάλυμμα, συγκάλυψη
 βιολογικά: β' συνθετικό: **λόγος** → υπόλογος, άλογος, φιλολογία
 παράδοση: **δόση > δίδω** → μετάδοση, απόδοση, δοσοληψία
 υπόδικη: **δίκη > δικάζω** → δικογραφία, ένδικος, δικηγόρος

ΘΕΜΑ Γ

Ο Δήμος σας διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα την παράδοση. Ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας αναλάβετε τη σύνταξη ενός κειμένου που θα εκφωνηθεί στην εκδήλωση. Σ' αυτό να αναφέρετε τις αιτίες για τις οποίες πολλοί νέοι σήμερα έχουν απομακρυνθεί από την παράδοση και να προτείνετε τρόπους επανασύνδεσής τους με αυτήν (500-600 λέξεις).

Μονάδες 50

Ενδεικτικό διάγραμμα οργάνωσης του κειμένου

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ
Αγαπητοί συμπολίτες,

Πρόλογος

Αναφορά στη σημασία της παράδοσης γενικά για το έθνος μας και ειδικότερα για τη νεολαία.

Για το έθνος:

- μεταλαμπάδευση αξιών και παροχή προτύπων
- μεταβίβαση πολύτιμων γνώσεων (διδακτικός χαρακτήρας της παράδοσης)
- αποτροπή πολιτιστικής αλλοτρίωσης
- τόνωση εθνικής συνείδησης → ενδυνάμωση εθνικής συνοχής

Ειδικά για τους νέους η παράδοση αποτελεί αρωγό πολύτιμο στο ξεκίνημα της ζωής τους ως μέλη της εθνικής κοινότητας στην οποία πρόκειται να ενταχθούν. Ο Ν.Καζαντζάκης εύστοχα παρατηρεί:

«Οι νεκροί σου δεν κείτονται στο χώμα.

Γεννήκαν πουλιά, δένδρα, αγέρας.

Γεννήκαν ιδέες που ορίζουν τη βουλή σου και την πραξιά.

Η ράτσα σου είναι το μεγάλο σώμα, το περασμένο, το τωρινό, το μελλούμενο...»

Η Ράτσα, απόσπασμα

Ωστόσο, πολλοί νέοι αμφισβητούν την παράδοση ταυτίζοντας λανθασμένα με το συντηρητισμό, τον αναχρονισμό.

Κ. Μέρος

1^η Νοηματική Ενότητα

Πρώτα απ'όλα η απομάκρυνση των νέων από την παράδοση οφείλεται στα εγγενή και, συνεπώς διαχρονικά χαρακτηριστικά της νεότητας

Κάποια από αυτά υπηρετούν την εξέλιξη λειτουργώντας αποδομιστικά προς το εκάστοτε κατεστημένο και κάποια άλλα όχι:

- Οι νέοι είναι ρηξικέλευθοι (βρίσκονται στο κατώφλι της ζωής και είναι φυσικό να οραματίζονται έναν κόσμο δικαιότερο και καλύτερο, είναι αγνοί και άδολοι γιατί δεν έχουν προβεί σε απαράδεκτους συμβιβασμούς, "νέος θα πει να προσπαθείς ν' αλλάξεις τον κόσμο" διακήρυξε ο Ν. Καζαντζάκης ..., η αντιδικία ανάμεσα στο παλιό και το νέο είναι υγιής έκφραση της ζωής υπό την προϋπόθεση όμως η αμφισβήτηση να είναι γόνιμη, ν' αποτελεί δηλ. αρνητική κριτική με στοιχεία θετικής αντιπροσφοράς.
- Οι νέοι, δυστυχώς, όμως είναι ευεπίφοροι στη μαζική χειραγώγηση λόγω της έλλειψης συγκροτημένης προσωπικότητας με ισχυρές αντιστάσεις, κάτι που οφείλεται στην απειρία και στην άγνοιά τους με αποτέλεσμα συχνά να εκτρέπονται σε άγωνα αμφισβήτηση του παρελθόντος, να αδυνατούν να διακρίνουν τα ζωντανά στοιχεία από τα νεκρά στοιχεία της παράδοσης, η οποία συνεχώς μεταμορφώνεται και τροποποιείται με βάση τα νέα σημεία ισορροπίας που απαιτούν τα καινούργια πεδία δυνάμεων της ιστορίας.

Θ.Π.2

Έπειτα, η αποκοπή από την παράδοση οφείλεται στο μεταβατικό χαρακτήρα της εποχής μας, στη βαθιά κρίση των παραδοσιακών αξιών.

Μετά το δεύτερο μεγάλο πόλεμο το πνευματικό εποικοδόμημα καταρρέει, ενώ το καινούργιο αποτελεί ακόμα αβέβαιο σχήμα και ρύθμιση (η Επανάσταση Υψηλής Τεχνολογίας δημιουργεί νέα δεδομένα στην έρευνα, στις εφαρμογές, στην οικονομία που επηρεάζουν βαθύτατα τις ανθρώπινες σχέσεις, διαφοροποιούν τους αξιακούς κώδικες και επιβάλλουν την τροποποίηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων, αλλαγή του θεσμικού πλαισίου...) γεγονός που επιτείνει τη σύγχυση, διότι θέτει επιτακτικά το πρόβλημα της επιλογής των ζωντανών στοιχείων από τα νεκρά στοιχεία της παράδοσης και των θετικών στοιχείων που προκύπτουν από την Επανάσταση Υψηλής Τεχνολογίας που παράγουν οι υπεραναπτυγμένες κυρίαρχες κοινωνίες. Τίθεται, με άλλα λόγια, το πρόβλημα του επαναπροσδιορισμού της πολιτιστικής ταυτότητας -για να μην καταστεί ο εκσυγχρονισμός για τη χώρα μας άκριτη μίμηση καθετί ξένου και καινούργιου πρέπει οι νέοι να αγωνιστούν προκειμένου να επαναπροσδιοριστεί η πολιτισμική μας ταυτότητα.

Θ.Π.3

Εκτός όμως από τους παραπάνω λόγους, ειδικότερα για τη χώρα μας υπάρχουν και κάποιοι διευκολυντικοί παράγοντες που δυστυχώς απομακρύνουν τους νέους μας από την παράδοση και εντείνουν το φαινόμενο του μιμητισμού και της ξενομανίας.

- Η βιομηχανία του **θεάματος** και της πληροφόρησης παγκοσμιοποιείται, με συνέπεια να πληθύνονται οι επικοινωνιακές σχέσεις με το εξωτερικό, καθώς η οικουμένη τείνει να μετατραπεί σε **παγκόσμιο χωριό**.
- Οργανωμένα συμφέροντα, ασκώντας **πολιτιστικό ιμπεριαλισμό**, κατακλύζουν τους νέους με ξενόφερτα πρότυπα, ώστε να **ομογενοποιήσουν τη σκέψη και τη δράση τους**, με στόχο να εκπληρώσουν τις **οικονομικές επιδιώξεις τους**.
- Τεχνοκρατική παιδεία:
 - λόγω της προσκόλλησης στην **παροχή επαγγελματικών εφοδίων**, παραμελούνται τα στοιχεία που θα ενίσχυαν στις συνειδήσεις των νέων την **προγονογνωσία**.
 - συρρικνώνεται το κοσμοείδωλο των νέων, με συνέπεια την **αδυναμία κριτικής προσέγγισης των ξένων επιδράσεων**.
- **Τεχνολογική βραδυπορία της χώρας μας**: Το αίσθημα **μειονεξίας** των γηγενών οδηγεί στην **περιφρόνηση των εγχώριων προϊόντων** και στην **άκριτη καινοθηρία**.
- **Αστυφιλία**: οι νεότερες γενιές αποκóπτονται από τα πρότυπα ζωής του παρελθόντος, που αναπαράγονται αυτόματα στις κλειστές κοινωνίες της επαρχίας, καθώς αυτά απορροφούνται πλέον από τη **χοάνη της μεγαλούπολης**.

Μεταβατική

Είναι επιτακτική συνεπώς η ανάγκη αφύπνισης και συστράτευσης του συνόλου του πνευματικού μας δυναμικού προκειμένου ν' αναπτυχθούν τα κατάλληλα αντισώματα ώστε οι νέοι μας να μη χάνονται σε λαβυρίθους συνείδησης και να μην "αναλαμβάνουν σταυροφορίες χωρίς σταυρό", οδηγώντας την κοινωνία μας σε κρίση αδιεξόδου.

Ο επαναπροσδιορισμός της πολιτιστικής ταυτότητας αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία που, όμως, δεν είναι αποτέλεσμα της δράσης όλων των ατόμων και όλων των ομάδων. Απαιτείται, συνεπώς, συστράτευση του συνόλου των πνευματικών και πολιτικών δυνάμεων κάθε λαού, προκειμένου (α) να ενισχυθεί η ιστορική μνήμη μέσω μιας αφυπνιστικής για το λαό δράσης και (β) να κινηθούν μηχανισμοί, οι οποίοι θα προκαλέσουν εσωτερικές κατεργασίες των καθιερωμένων σχημάτων ζωής του συγκεκριμένου λαού ενισχύοντας το **μηχανισμό ΕΠΙΛΟΓΗΣ των στοιχείων που από το παρελθόν θα διατηρήσει και από το παρόν θα δανειστεί.**

Για τους λαούς που δεν είναι κυρίαρχοι ο επαναπροσδιορισμός της πολιτιστικής τους ταυτότητας ενδέχεται να καταστεί κρίση αδιεξόδου, εάν δε διωλίσουν, δε φιλτράρουν τα στοιχεία που δανείζονται από τον οικουμενικό πολιτισμό ή τους οικουμενικούς πολιτισμούς της εποχής τους. Ο Ίων Δραγούμης έχει δίκιο όταν διακηρύσσει πως «δεν αρκεί να είναι πολιτισμένος ένας λαός: πρέπει να είναι πολιτισμένος και από το δικό του πολιτισμό».

Είναι συνεπώς ανάγκη, ένας λαός λιγότερο αναπτυγμένος να είναι σε θέση να εμβαπτίζει τα πολιτιστικά του δάνεια μέσα στα ζωντανά στοιχεία της παράδοσής του. Να διακρίνει, με άλλα λόγια, τα ζωντανά της στοιχεία από τα νεκρά και τα συμβατά με τη δομή της κοινωνίας του, το ιστορικό του οδοιπορικό και τις αξίες του στοιχεία, που δανείζεται από τους πιο προηγμένους πολιτισμούς της εποχής του προκειμένου να μην αλλοτριωθεί και εξαφανιστεί ιστορικά.

2^η Νοηματική Ενότητα**Θ.Π.1** Ανάγκη δραστηριοποίησης της πολιτικής και πνευματικής ηγεσίας.

- Ρόλος πνευματικής ηγεσίας
 - Διαφωτιστικός ρόλος → αφύπνιση κοινής γνώμης, ορθός προσανατολισμός της.
 - Παραδειγματικός ρόλος → εγχάραξη της πορείας τους με αίσθημα έμπρακτου σεβασμού στις δημιουργίες του παρελθόντος.
 - Αγωνιστικός ρόλος → μαχητικότητα, υπόδειξη μέσων αποτελεσματικής αντίστασης στις αρνητικές επιδράσεις που δέχεται το έθνος-κράτος από τους πιο προσδευμένους πολιτισμούς, αλλά και προτάσεις για γόνιμη αξιοποίηση του παρελθόντος.
- Η πολιτική ηγεσία οφείλει να εκπονήσει μια εθνική πολιτιστική στρατηγική που θα αποβλέπει στην ανάδειξη του πλούσιου παρελθόντος μας και στην ενίσχυση της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας

Θ.Π.2 Επαναπροσδιορισμός εκπαιδευτικής πολιτικής

- Ανθρωπιστικός προσανατολισμός της σχολικής ζωής
 - ενίσχυση ιστορικής μνήμης, διαμόρφωση κριτηρίων αξιολόγησης των νέων
 - ικανότητα άσκησης γόνιμου ιστορισμού: αποποίηση θνησιγενών στοιχείων του παρελθόντος και υιοθέτηση λειτουργικών, διαχρονικών στο παρόν.
 - λογική σύνδεση με το παρελθόν → ορθή οικοδόμηση του παρόντος και του μέλλοντος → διασφάλιση εθνικής πολιτιστικής φυσιογνωμίας.

Επίλογος

Επιτακτική είναι η ανάγκη επανασύνδεσης και κριτικής προσέγγισης των νέων με την παράδοσή μας. Ιδιαίτερα σήμερα είναι ανάγκη να αναπτύξουν ιδεολογικά και αξιακά αντισώματα ώστε να αντισταθούν στην πολιτιστική ομοιομορφία που επιχειρούν να επιβάλουν οι ισχυροί.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το κείμενο που επιλέχθηκε εκτιμάται ότι ανταποκρίνεται στις κειμενικές κατηγορίες που εξετάζονται στη Γ Λυκείου. Ειδικότερα πρόκειται για στοχαστικό δοκίμιο του Γ. Σεφέρη (Δοκιμές, τ.2, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 1974, σσ 175-177). Ωστόσο η συγκεκριμένη επιλογή ενδέχεται να προκαλέσει σχετική δυσχέρεια κατανόησης και επομένως δυσκολία στην εξαγωγή περίληψης λόγω του περιγραφικού, αφηγηματικού λόγου που το διακρίνει. Οι ασκήσεις B1, B2, B3, B4 κρίνονται ως μέτριας δυσκολίας (κυριότερη η άσκηση B1 για την ανάπτυξη παραγράφου 70-80 λέξεων). Τέλος η παραγωγή λόγου δεν παρουσιάζει προβλήματα κατανόησης, είναι διατυπωμένη με σαφήνεια, αφορά άμεσα τη νέα γενιά και ανταποκρίνεται στις γενικές αξιώσεις δοκιμιακού προβληματισμού που απαιτούνται στις εξετάσεις. Το περιεχόμενο της απάντησης τόσο για την παραγωγή λόγου όσο και για την άσκηση B1 θα μπορούσε να αντληθεί μέσα από τις σελίδες των ακόλουθων βιβλίων των εκδόσεων του ομίλου ΩΘΗΣΗ:

Α) Έκφραση – Έκθεση, Τεύχος 5^ο, **Ελλάδα, Παρελθόν – Παρόν - Μέλλον**, σελ. 15-17, 34-41, 54-55, 76-77, 80-85, 109-117,

Β) Έκφραση – Έκθεση, Τεύχος 3^ο, **Το πολιτικό πορτρέτο του κόσμου μας Β'**, σελ. 186-203,

Γ) Έκφραση– Έκθεση, **31 Θέματα άμεσης προτεραιότητας**, σελ. 44-47, 61-66.